

11è Seminari Crisis i cicles en la Història

Fam i mortalitat a l'Europa medieval i moderna: relacions i interaccions

L'excés de mortalitat causat per la desnutrició o per malalties induïdes per la desnutrició és considerat avui com un dels principals marcadors de la fam, el tret distintiu que permet diferenciar la fam de la carestia (Cormac Ó Gráda, *Famine. A Short History*, Princeton, 2009: 90-128). Aquest criteri s'enfronta, però, en la praxis historiogràfica, amb les dificultats de discernir entre la mortalitat induïda per la fam i la mortalitat causada per malalties la letalitat de les quals no depenia dels nivells de nutrició de la població; malalties com la febre tifoide, la pesta bubònica, els tètanus, la febre groga o la malària, com demostraren els epidemiòlegs a la dècada de 1980. D'altra banda, com és ben conegut dels treballs de Jean Meuvret, René Baehrel i Pierre Chaunu per a la França d'Antic Règim, en molts casos les crisis de mortalitat foren causades per brots de pesta bubònica que no havien estat precedits de fams ni caresties. Per tant, tot i que la desnutrició causada per la fam exposava els individus a contraure malalties i provocava, gairebé sempre, increments de les taxes de mortalitat, les epidèmies irrompien sovint en contextos de normalitat alimentària i causaven estralls fins i tot entre els grups privilegiats de la societat, els millor nodrits. Al seu torn, les epidèmies podien desencadenar una crisi alimentària pels seus efectes pertorbadors sobre la producció agrària, el comerç i l'abastament de les ciutats.

En aquest seminari volem explorar la complexitat de les relacions i interaccions entre les crisis alimentàries i les crisis de mortalitat, sobre la base noves recerques relatives a les crisis del període medieval i de la primera edat moderna, conduïdes des de diversos observatoris de la Mediterrània occidental.

11è Seminari Crisis i cicles en la Història

Coordinadors científics: Pere Benito i Monclús (UdL) María José Vilalta i Escobar (UdL) Antoni Riera i Melis (IEC)

Programa:

15:00

Presentació

15:15

Guido Alfani(Università Bocconi Milano)

The timing and causes of famine: the European experience

16:00

Adam Franklin-Lyons (Emerson College, Boston, MA)

Ships that Pass in the Night: Interactions between Famine and Plague in the Crown of Aragon, 1348-1400

16:45

Joan Maltas Montoro

(Universitat de Lleida)

Crisis de mortalitat i preus dels aliments a Catalunya abans de la Pesta Negra